

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

**Το οικολογικό αποτύπωμα ως βασικός άξονας δράσεων ΠΕ
για την Ενέργεια: υλικό, προγράμματα, συνεργασίες με το WWF Ελλάς
Ελένη Σβορώνου**

Υπεύθυνη Προγράμματος Κατάρτισης & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
WWF Ελλάς

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Συνεργασία: Εταιρεία: Mactopia, MinnaGrip

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Τι είναι το Οικολογικό Αποτύπωμα;

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

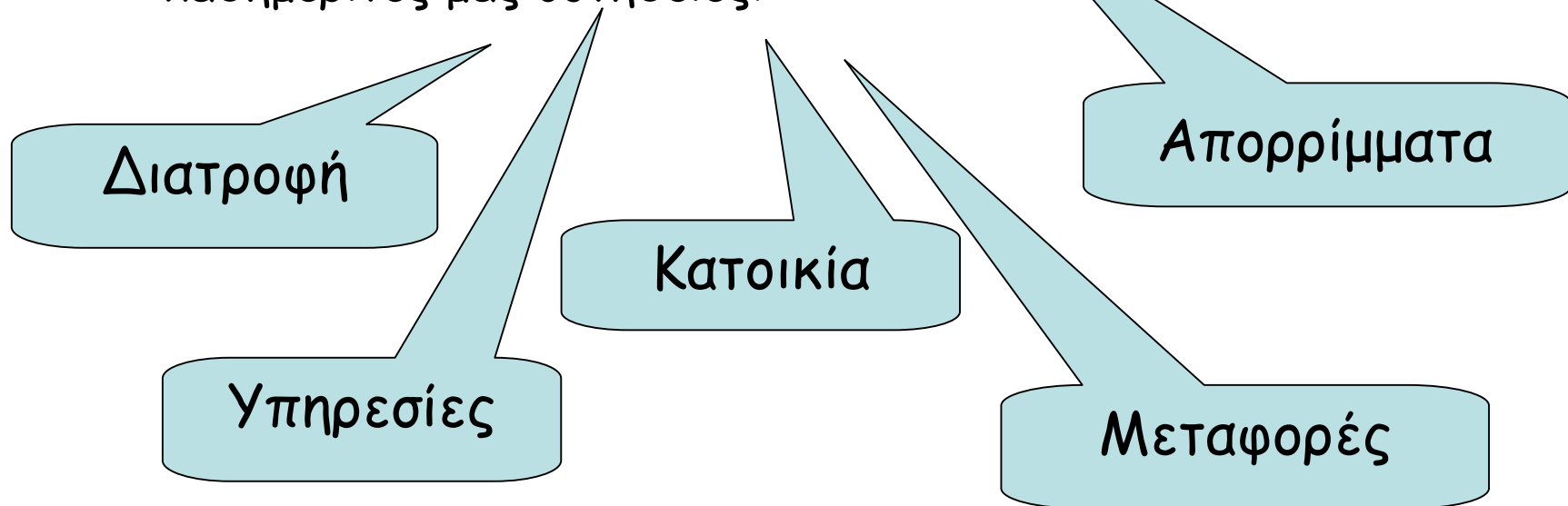
Το Οικολογικό Αποτύπωμα

Είναι ένα εργαλείο που μετρά την επίπτωση που έχει ο καθένας μας στον πλανήτη με τον τρόπο που χρησιμοποιεί τους πόρους της Γης στην καθημερινή του ζωή (π.χ. όταν τρώμε, ταξιδεύουμε, κάνουμε μπάνιο, βλέπουμε βίντεο κιά)

Πως μετριέται το οικολογικό αποτύπωμα;

- Σε εκτάρια (1 εκτάριο = 10 στρέμματα)
- Μετράει τις εκτάσεις παραγωγικής χερσαίας και θαλάσσιας επιφάνειας που απαιτούνται για να παραχθεί η τροφή μας, η ενέργεια, το νερό και τα υπόλοιπα αγαθά που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας ζωή και για απορροφηθούν τα απορρίμματα που παράγουμε.
- Μετράει τα αέρια θερμοκηπίου (CO₂ κ.ά.) που παράγονται από τις καθημερινές μας συνήθειες.

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Η φέρουσα ικανότητα της Γης

- Υπολογίζεται ότι ο διαθέσιμος χώρος για κάθε άνθρωπο σε παγκόσμιο επίπεδο είναι 21 στρέμματα γης. (Με τον σημερινό πληθυσμό των 6 δις).
- Η Ελλάδα καταλαμβάνει τη 11η χειρότερη θέση στο οικολογικό αποτύπωμα, ανάμεσα σε 148 χώρες (Ζωντανός Πλανήτης 2008).
- Τρεις περίπου πλανήτες για τους Έλληνες!
- Ο μέσος Έλληνας χρειάζεται 59 στρέμματα.
- Ιδιαίτερα υψηλό το ενεργειακό αποτύπωμα (40 στρέμματα).

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

<http://www.wwf.gr/footprint/>

Footprint Calculator

http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/personal_footprint/

<http://www.dipe-serron.gr/co2schools/>

FOOTPRINT CALCULATOR

1 2 3 4

Πως θα περιγράψατε τη διατροφή σας;

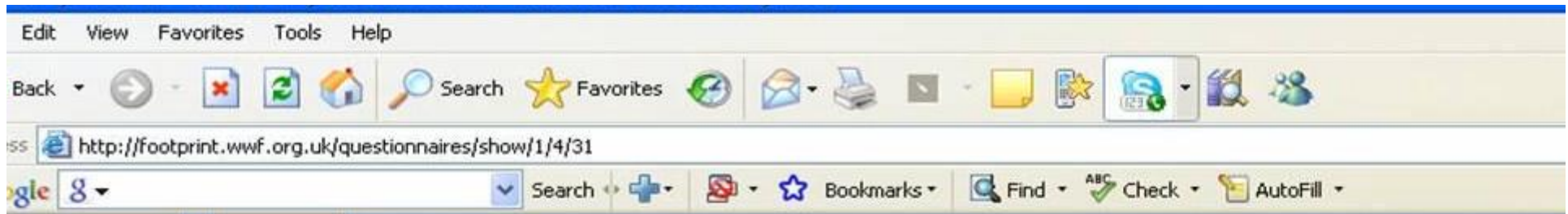

Κρεατοφαγος
Χορτοφάγος

Αυστηρά
χορτοφάγος (ούτε
γαλακτοκομικά)

FOOTPRINT CALCULATOR

1 2 3 4 5 6

food ✓

travel ✓

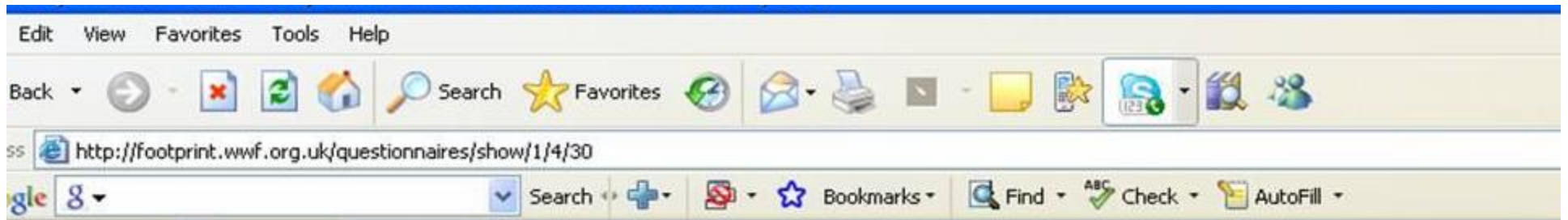
home ✓

stuff

Ποια από τα παρακάτω υλικά ανακυκλώνετε/ κομποστοποιείτε;

- τρόφιμα
- χαρτί
- αλουμίνιο
- πλαστικό
- υαλί

FOOTPRINT CALCULATOR

1 2 3 4 5 6

food ✓

travel ✓

home ✓

stuff

Πόσο ξοδέψατε σε καλλυντικά και λοιπά προϊόντα προσωπικής φροντίδας τους τελευταίους 12 μήνες;

- 0-100 €
- 100-300 €
- Περισσότερο από 300 €

Edit View Favorites Tools Help

Back Search Favorites

http://footprint.wwf.org.uk/questionnaires/show/1/4/28

Search Bookmarks Find Check AutoFill

FOOTPRINT CALCULATOR

1 2 3 4 5 6

Πόσο ξοδέψατε σε κοσμήματα τους τελευταίους 12 μήνες;

- 0 €
- 1-50 €
- 50-150 €
- Περισσότερο από 150 €

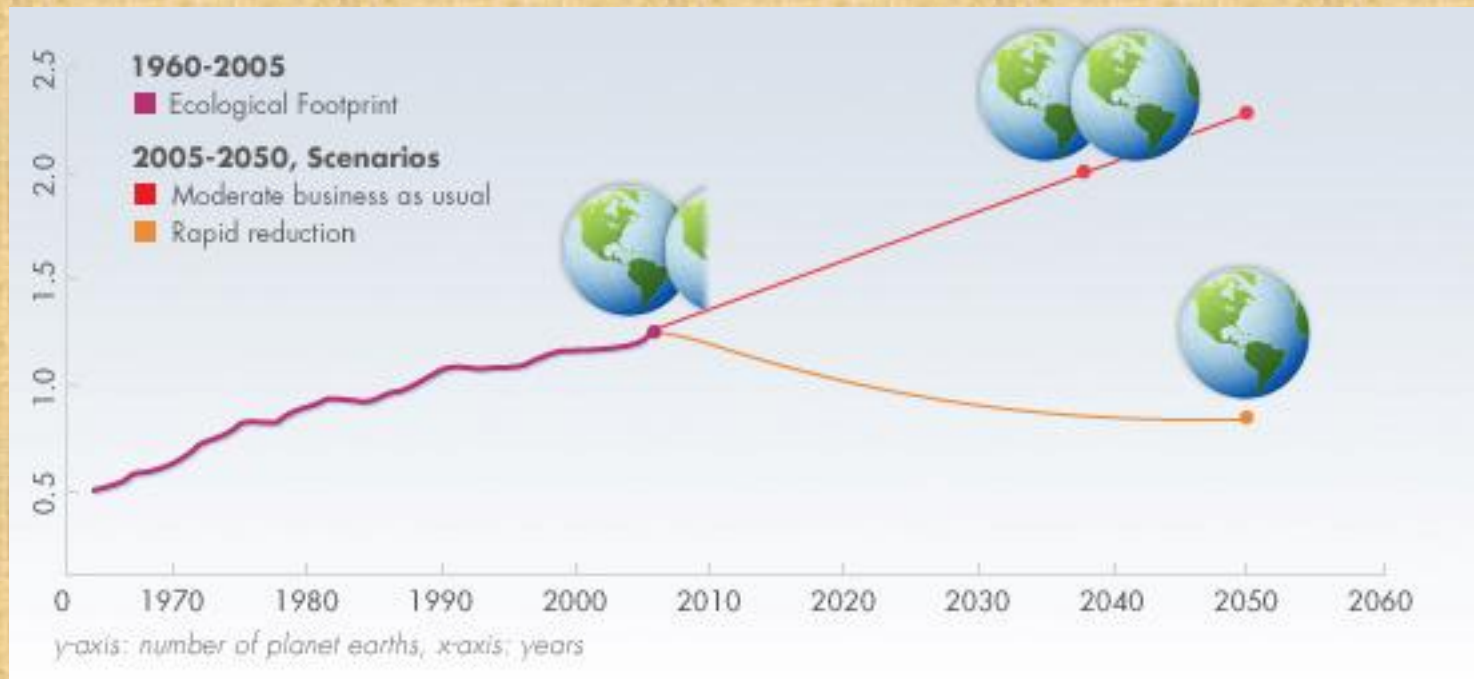

back

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Η εξέλιξη του οικολογικού αποτυπώματος της ανθρωπότητας

<http://www.footprintnetwork.org/>

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Δεν έχουν όλες οι χώρες το ίδιο αποτύπωμα

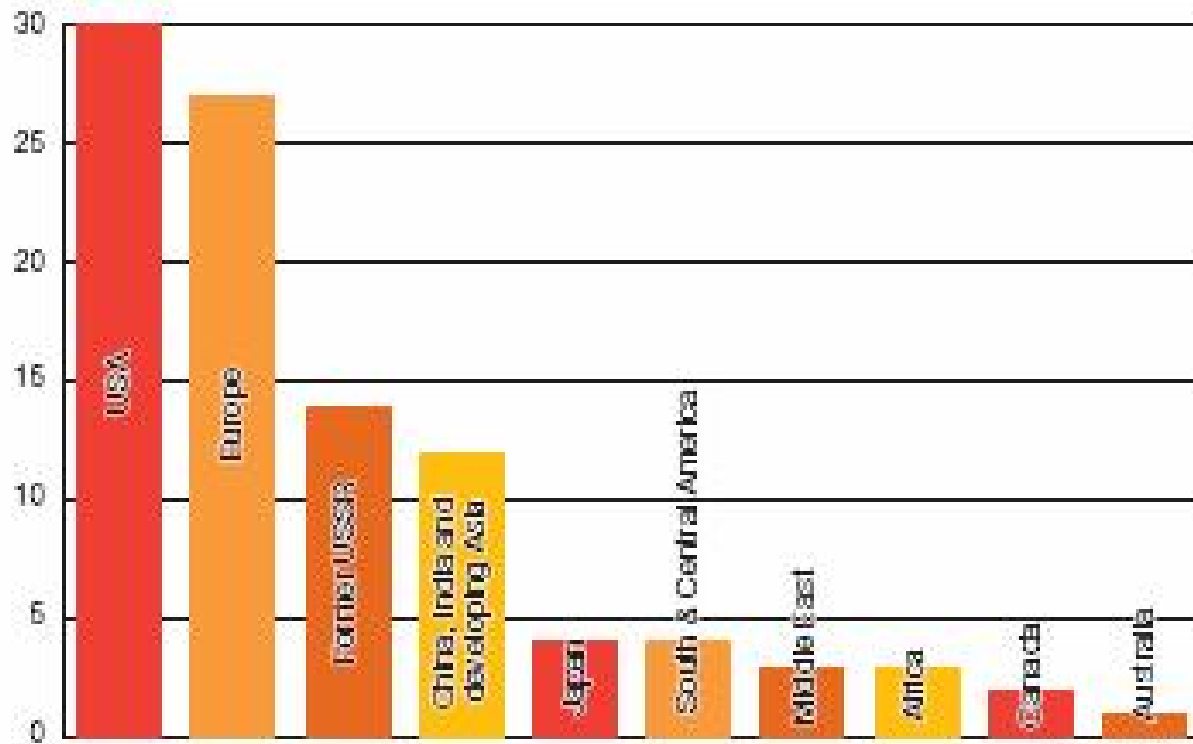
- Το μέσο αποτύπωμα άνθρακα του κάθε κατοίκου στο **Μπουρούντι** είναι περίπου ίδιο με αυτό της τηλεόρασης ενός **δυτικού νοικοκυριού** που αφήνεται σε κατάσταση αναμονής.
- Η κλιματική αλλαγή όμως προβλέπεται να μειώσει τη σοδειά στο **Μπουρούντι** κατά 30% περίπου.

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Εκπομπές CO₂ από ορυκτά καύσιμα

Historic carbon emissions from fossil fuel burning, 1900-1999
(% of total)

Source: CDIAC

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Η έννοια του οικολογικού αποτυπώματος...

«...είναι η πιο σημαντική σύλληψη στον χώρο της οικολογίας σήμερα με απεριόριστες δυνατότητες από παιδαγωγική και πρακτική άποψη.»

*E. O. Wilson, Professor Emeritus,
Harvard University*

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Ποιο είναι το δικό σας αποτύπωμα;

Αν αντικαταστήσετε μια κοινή λάμπα των 60W με μια λάμπα χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης των 11W, μπορείτε να εξοικονομήσετε ενέργεια αξίας €30 και να αποτρέψετε την έκλυση περίπου 280kg CO₂ στην ατμόσφαιρα.

Πόσα κιλά διοξείδιο του άνθρακα απελευθερώνετε στο περιβάλλον;

Ο ηλιακός θερμοσίφωνας μπορεί να καλύψει κατά 70% τις ετήσιες ανάγκες σε ζεστό νερό με αντίστοιχη μείωση στην κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος. Επιπλέον, θα αποφύγετε την έκλυση 1,14 τόνων CO₂ κάθε χρόνο.

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Το υλικό Π.Ε. του WWF που βασίζεται στην έννοια του

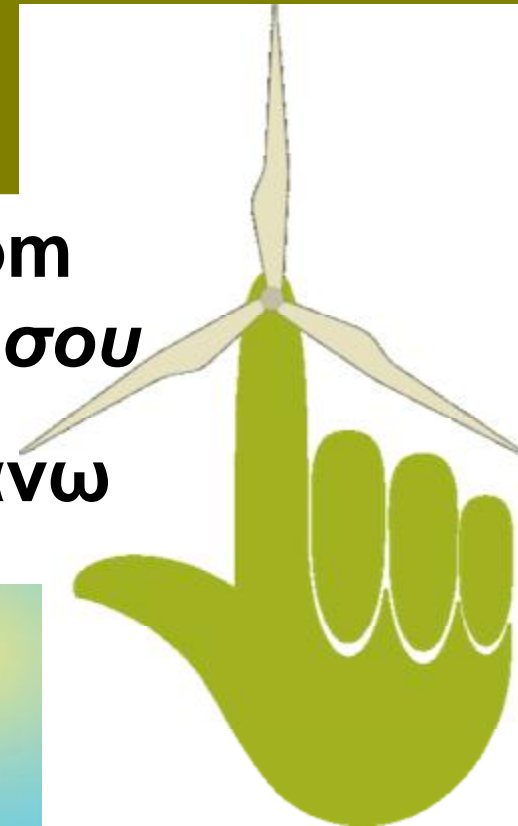

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Το εκπαιδευτικό CDrom *Το Κλίμα είναι στο Χέρι σου*

Για παιδιά 9 ετών και άνω

Πάμε για ράφτινγκ;

Οδηγίες για εκπαιδευτικούς

Δραστηριότητες

Παιχνίδια

Συμπληρωματικό υλικό

αρχική

Πάμε
για
ράφτινγκ;

Οδηγίες για
εκπαιδευτικούς
ανά δραστηριότητα
και ενότητα

Η ιστορία

Γλωσσάρι Δημοσιεύματα

Βιβλιογραφία,
συνδέσεις με
ιστοσελίδες

Ιστογράμματα
Στατιστικά στοιχεία

για έναν ζωντανό πλανήτη

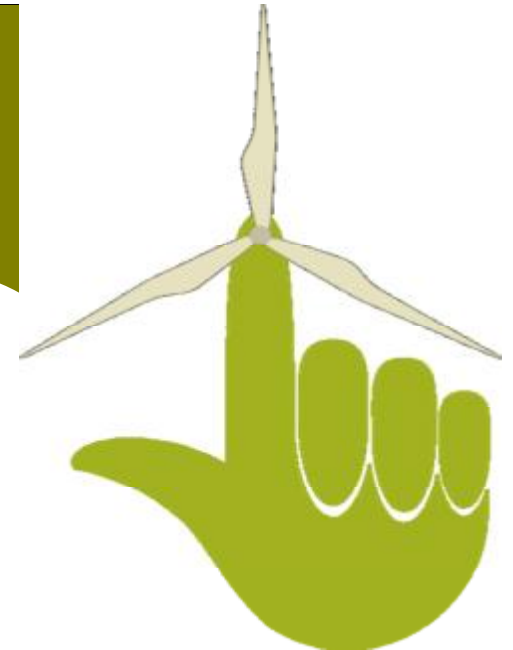
ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Το εκπαιδευτικό υλικό:
Σχολεία για το κλίμα
Κλιματικό χάος

**Δραστηριότητες και παιχνίδια
για το κλίμα και το**

Στο <http://www.wwf.gr/>

**Περιβαλλοντική Εκπαίδευση/
Υλικό**

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

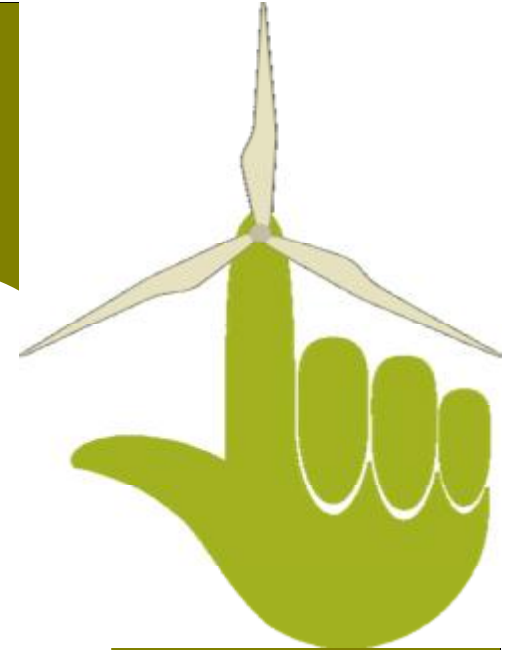
Υλικό για τη Συνδιάσκεψη της Κοπεγχάγης

Εγχειρίδια για παιδιά

Παρουσίαση Powerpoint

Ιδέες για δραστηριότητες

Η ταινία The Age of Stupid

GREENPEACE

ΜΑΖΙ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Παιδιά, στείλτε μήνυμα στον Πρωθυπουργό

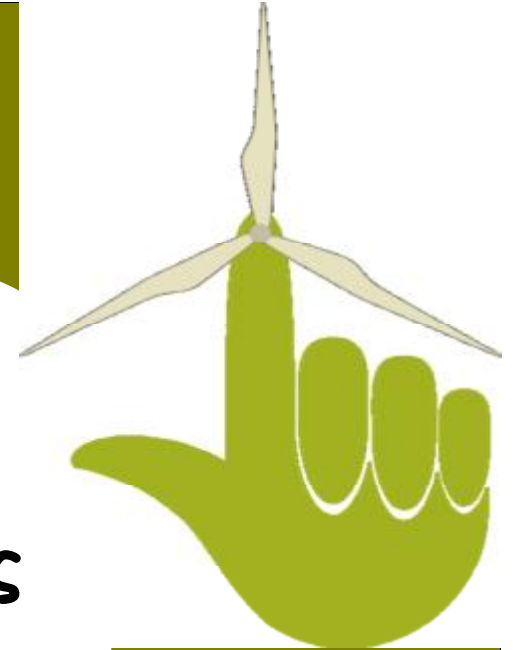

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ

Σας περιμένουμε την Παρασκευή
30 Οκτωβρίου, στο Ινστιτούτο της
Δανίας στην Ελλάδα, Πλατεία Αγ.
Αικατερίνης, Πλάκα, 9.00 -
14.00.

Ημερίδα με θέμα:

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για την
Κλιματική Αλλαγή: Ο Δρόμος προς
την Κοπεγχάγη

GREENPEACE

ΜΑΖΙ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Ελένη Σβορώνου: e.svoronou@wwf.gr

Νάνσυ Κουταβά : n.coutava@wwf.gr

Μαρίνα Συμβουλίδου: m.symvoulidou@wwf.gr

Μαρία Δεδάκη: m.dedaki@wwf.gr

Ευχαριστούμε πολύ το Μεσογειακό Γραφείο
Πληροφόρησης
Δίκτυο MEdIES
και όλους εσάς

Ελένη Σβορώνου: e.svoronou@wwf.gr
Νάνσυ Κουταβά : n.coutava@wwf.gr
Μαρίνα Συμβουλίδου: m.symvoulidou@wwf.gr
Μαρία Δεδάκη: m.dedaki@wwf.gr